

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 33

19. kolovoza 2015.

cijena 200 Ft

Rackohrvatski susret

6. stranica

Hrvatski dan u Birjanu

7. stranica

Erčinska Gospa

10. stranica

Komentar

Spominak na Nikolu Jurišića još je živ u njegovom gradu

„Ja sam se usudio braniti ovaj maleni i slabi grad protiv turske sile, ne zato što se nadam da ću ga spasiti, nego samo da koji časak neprijatelja zabavim i tako kršćanskim vladarima pribavim vremena da se pripreve za otpor. Samo zato izložio sam se najvećoj smrtnoj pogibelji.“

Tako je pisao senjsko-kiseški junak Nikola Jurišić Ferdinandu I. na početku teške bitke suprot Turkov u gradu Kisegu. Kad 1532. ljeta ne bi bio blizu tomu varošu Nikola Jurišić i njegova četa, i ne bi bio pripravan dojahati u sam grad, kade se je nahadjalo dice, žen i kmetov u paniki, u cjelini bi bilo izostavljeno ovo povijesno poglavlje iz udžbenikov i historijskih kronikov. Ne bi se mogli ljeta na ljeto najzad vratiti u prošlost na tom mjestu, kade na svakom koraku sprohadja človika povijest. Ne samo u znamenitosti i spominki nego i u duhu i karakteru je sačuvao ov gradić slavnu historiju 16. stoljeća. Tijekom devet ljet, otkad se odigrava u misecu augustušu s puno teatralnosti ova turska koreografija i junačko ponašanje samih gradjanov, cijela rekonstrukcija opsade je odrasla u perfektni spektakl s takovimi programi koji su „izloženi“ jakom hrvatskom nazočnošću i elementom. Istina da Željezna županija slične gradske igre ima jur i u Šarvaru i Monoštru, a sad nek slijedi karneval Rimljanov u Sambotelu, ali još je nek kiseška bitka ostala ona prava i originalna, ka će kljetu pred stijenami Jurišićeve tvrdjave okupiti po deseti put oduševljene amaterske igrokazače i obožavatelje. Da je Nikola Jurišić rodjeni Hrvat i da su Hrvati iznimno važnu ulogu našli u toj uspješnoj obrani suprot nadmoćnih šeregov Sulejmana, sve se više zabi, ne samo pri novinarski napisu nego za presenećenje, i mnogi ljudi ki dojdju iz drugih mjest, moraju se suočavati s činjenicom da na čelu kmetov i branitelj se je našao hrvatski heroj. A današnja hrvatska zajednica se ne smi dati izrivati iz mnogovrsnoga kulturnoga i turističkoga djelovanja u ovoj općini, nego sigurno i svisno mora se zalagati za hrvatsku odgovornost, kot i dosad da i u ovoj predivnoj ideji se dalje nosi ime hrvatskoga velikana, roda i naroda. Prez sumlje bi to bilo i nepokolebljiva mogućnost dabljega zakorijenjenja i hrvatskoga jezika i gradišćansko-hrvatskoga identiteta. Kiseg i ovoga minuloga vikenda je imao hrvatsku uličnu zabavu na svojem Glavnom trgu s Prisičkimi tamburaši, a to čeka pohodnike i ove nedilje. U nediljnoj noćnoj škurini se je Bulićeva „Hercegovina“ daleko čula na gradski ulica, a ovde živeći Hercegovac je debelo i platio „respekt“. I gosti Makedonci su se očigledno iznenadili kad pred restoranom Zlatnoj, većsto kilometarav daleko od njevoga rodnoga kraja, na sav glas se je jačila „Bitola, moj roden kraj“. Vjerujte mi, vridno je posjetiti u ovom dotičnom misecu zapadnougarski grad na zalasku ljeta svenek, jer on neće vas samo s gostoljubivošću domaćinov osvajati nego i bogatstvom kulturno-historijskih dogodjavev i monumentov.

Tiho

Glasnikov tjedan

Ovih dana čitam Papinu katehezu od 12. kolovoza 2015. Toga istoga dana u jednom razgovoru netko od mojih sugovornika mi reče da je pitao stare ljude, mudre ljude, ljude u poznim godinama, što je ono što im je bio najveći uspjeh u životu. Zanimljivo je kako nitko od njih nije kazao da je to bila kuća od tristo kvadrata, funkcija, hektari zemlje, stanovi, računi u bankama, nego obitelj i veselje, blagdani. U svojoj katehezi Papa je naglasio da ritam obiteljskog života obilježavaju: blagdan, rad i molitva. Sam je Bog sedmog dana

i blagdan se katkad pretvara u «posao», priliku za zarađivanje i trošenje novca. Zar zato radimo?

Obitelj je urešena izvanrednom sposobnošću da shvati, usmjerava i podupire istinsku vrijednost blagdani i proslava. Kako su lijepa obiteljska slavlja, upravo prelijepa! Poglavitito nedjeljom. Sigurno nije slučajno što su proslave na kojima se okupi cijela obitelj najuspješnije i najljepše – ka-

zuje u svojoj poruci Papa.

Živimo i mi u čudnom vremenu, u kojem ideologija profita i potrošnje ruši čovječnost, razmišljanje, uništava bilo kakvu žudnju, ne stvara nove duhovne vrijednosti... Ne osvrćemo se oko sebe. Živimo u svijetu opće ravnodušnosti, koja se ogleda i u činjenici ako naše dijete nije ono koje je na cesti, onda nas ne zanima taj slučaj, i nećemo stati i pomoći mu. Gleda se i djeluje tek isključivo iz osobnih interesa, oni prevladavaju na svim razinama.

U jednom razgovoru netko od mojih sugovornika mi reče da je pitao stare ljude, mudre ljude, ljude u poznim godinama, što je ono što im je bio najveći uspjeh u životu. Zanimljivo je kako nitko od njih nije kazao da je to bila kuća od tristo kvadrata, funkcija, hektari zemlje, stanovi, računi u bankama, nego obitelj i veselje, blagdani.

nakon djela koje dovrši počينو: «I sedmoga dana Bog dovrši svoje djelo koje učini. I počinu u sedmi dan od svega djela koje učini. I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini.» (Knjiga Postanka)

Svetkovanje je Božji izum, kazuje Sveti Otac. To je vrijeme da se gleda djecu ili unuke, koji rastu, i pomisli: kako je to lijepo! To je vrijeme da se pogleda vlastiti dom, prijatelje kojima iskazujemo gostoprinstvo, zajednicu oko nas, i pomisli: kako je to dobro! Važno je slaviti. To su trenutci obiteljske prisnosti u zupčaniku proizvodnoga stroja: to je dobro za nas! Opsjednutost materijalnim probitkom i težnja za najvećom mogućom učinkovitošću (eficijentizam) ugrožavaju ritmove ljudskoga života, jer život ima svoje ritmove po mjeri čovjeka. Vrijeme odmora, poglavito nedjeljnog, dano nam je da možemo uživati ono što se ne proizvodi i ne troši, što se ne kupuje i ne prodaje. Nasuprot tome, vidimo da ideologija profita i potrošnje želi proždrijeti također blagdan:

Poznata spisateljica u svom komentaru piše da se skupna dinamika mijenja ako samo jedan član skupine podigne svoj glas. Ako nije tako, skupina djeluje ne samo po načelu sudioništva nego i po pitanju susudioništva. Jer nečinjenje nije danost, nego izbor. Djevojčicu od dvanaest godina vozač autobusa iskrcao je mirno na cesti jer nije ušla u pravi autobus te nije imala novca da kupi novu kartu. Premda nitko od putnika vjerojatno nije bez simpatije, psihologija skupine u autobusu nalaže da se nitko ne zauzima. Razlog je ponajprije strah od autoriteta. Bilo kakvog autoriteta – onoga koji ima moć, čitam ovih dana. Važna je psihologija skupine, ako ona nije djelatna, događa se zlo nedjelovanja. Pišući o "zlu nedjelovanja", psiholog Philip Zimbardo navodi klasični pokus Latana i Darleyja, koji zaključuju da nazočnost drugih raspršuje osjećaj odgovornosti svakog pojedinca – piše u svom komentaru hrvatska spisateljica Slavenka Drakulić.

Branka Pavić Blažetin

Radne sjednice HDS-ovih odbora

Dana 10. kolovoza u pečuškome Hrvatskom školskom centru Miroslava Krleže održane su radne sjednice odbora Skupštine Hrvatske državne samouprave. Radne jer odbori nisu imali kvorum, te je na zajedničkoj sjednici voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga kazao kako će oni zasjedati 29. kolovoza, sat vremena prije sjednice HDS-ove skupštine koja će se održati u Serdahelu. Odborskim radnim sjednicama i radnoj zajedničkoj sjednici nazočio je i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan. Kao najvažnije, naglašeno je da će se 29. kolovoza otvoriti HDS-ova nova ustanova u Serdahelu, Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“.

Razgovaralo se o nacrtu HDS-ova strateškoga plana za razdoblje do kraja mandata sadašnjeg HDS-ova saziva te se govorilo o promjeni HDS-ova poslovnika. Glede nacrtu strateškoga plana naglašeno je da je s predsjednicima odbora sastavljen kostur plana koji čeka dodatne prijedloge zastupnika, a oni će biti i na javnoj raspravi. Temelj je nacrtu plan koji je prije nekoliko godina izradio Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, na osnovi kojega djeluje radni odbor koji je zasjedao na istu temu početkom kolovoza, a konkretan plan trebao bi biti gotov do studenoga, točnije do Dana Hrvata u HDS-ovoj organizaciji, 14. studenoga. Glede nove ustanove rečeno je da će privremeno vršenje dužnosti voditelja biti povjereno predsjednici Hrvatske samouprave Zalske županije Mariji Vargović te da će se do kraja godine raspisati natječaj i izabrati njezin voditelj. Planira se skoro utemeljenje HDS-ovih ustanova i u Podravini i Bačkoj te će se u 2016. proračunskoj godini težiti jačanju ljudskih resursa u HDS-ovim ustanovama. Čulo se i pitanje, planira li se HDS-ova ustanova utemeljiti u Mohaču. Zasada se ne razmišlja o tome, čuli smo odgovor.

Pozivu sjednici Odbora za školstvo odazvao se tek zastupnik Robert Ronta, njegov stalni član. Na dnevnom redu bilo je više točaka: 1) Pripreme programa „Croatiade 2015“ a) Izlaganje projektnih tema u Santovu; b) Susret hrvatskih dječjih dramskih, lutkarskih i literarnih družina. 2) Pripreme usavršavanja učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika u matičnoj domovini. 3) Razno.

Uz njega radnoj sjednici nazočili su: HDS-ova dopredsjednica Angela Šokac Marković, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan i voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga, te zastupnik savjetnik za HDS-ova školska pitanja Gabor Győrvári. Usavršavanje nastavnika predviđa se od 24. do 27. rujna u Za-

vičajevu zdanju u Vlašićima na otoku Pagu. „Croatiadi 2015“ – Susret hrvatskih dječjih dramskih, lutkarskih i literarnih družina trebao bi biti početkom listopada, čuo se prijedlog datuma 12. listopada, a za mjesto Susreta predložen je pečuški Hrvatski školski centar Miroslava Krleže. Razgovaralo se o „Croatiadi 2015“ – Izlaganje projektnih tema u Santovu u studenome, te se odredila ovogodišnja tema: Tradicionalno hrvatsko jelo naše zajednice. Čulo se da HDS nema popis vrtića, a službeni podatci po nekima jako su zanimljivi, u kojima teče odgoj na hrvatskom jeziku te kako što skorije treba okupiti hrvatske odgajateljice.

Sjednici Odbora za pravna pitanja odazvali su se njegova predsjednica Mira Grišnik i vanjski član Matija Šmatović. Tema je bila promjena HDS-ova poslovnika.

Svi su odbori na zatvorenom dijelu sjednice raspravljali po točki: Donošenje odluke o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu „Dana Hrvata“ 2015.

Sjednici Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor odazvali su se njegova članica Marijana Balatinac i vanjski član Karolj Borbaš. Točka dnevnoga reda bila je Donošenje odluke o isplati potpore županijskim udrugama za 2015. godinu.

Sjednici Odbora za kulturu pribivali su predsjednik Stipan Balatinac te vanjski članovi Zoltan Vizvari i Silvestar Balić. Sjednica je bila zatvorena.

Sjednici Odbora za šport i mladež nazočio je njegov predsjednik Arnold Barić. Na dnevnom redu bio je HDS-ov CRO-TOUR koji bi bio održan od 2. do 4. listopada. Biciklistički bi put bio: Bizonja – Hrvatski Židan – Koljnof – Petrovo Selo. Svim sudionicima HDS će snositi troškove spavanja i prehrane te putne troškove.

Branka Pavić Blažetin

KANIŽA – U svom uredu 17. kolovoza zasjedala je Hrvatska samouprava Zalske županije. Na sjednici je prihvaćen re-balans proračuna zbog pristigle druge rate potpore po zadatku, prihvaćena su izvješća o djelovanju Samouprave tijekom ljeta, o organiziranju Vjerskog i tamburaškog kampa, Regionalnog hodočašća u Komaru i sudjelovanju u drugim kampovima. Raspravljalo se o tome na koji način da se provede podučavanje tamburice, odnosno dolazak učiteljice voditeljice u hrvatske škole od jeseni, odnosno o organiziranju Smotre „Najdeklica i najdečec“ na koji će se kandidirati na poziv za natječaj kod Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Bilo je riječi i o organiziranju svečanosti otvaranja nove HDS-ove ustanove, Hrvatsko kulturno-prosvjetnog zavoda «Stipan Blažetin».

SUMARTON – U organizaciji Društva Horvata kre Mure, od 24. do 30. kolovoza u Seoskome domu će se održati Plesni kamp za djecu hrvatske pomurske regije. Prema planovima, sudjelovat će dvadesetero djece, koja će učiti međimurske i podravske narodne plesove s pomoću Gordane Gujaš i Jelene Tisaj. Polaznici kampa sudjelovat će i na Festivalu vina i tamburice u Sumartonu.

KERESTUR – Kulturno društvo «Kerestur», na čelu s predsjednicom Eržebet Deak Kovač, uspješno se natjecalo kod Ministarstva ljudskih resursa Programa za djecu i mladež za projekt pod naslovom „Desetero nas je, ali može nas biti i više na zajedničkom putu“. Projekt ima namjeru okupiti mlade od 14. do 24. godine za razne programe vezane za tradiciju obitelji Zrinskih. U okviru programa, 28. kolovoza bit će organizirana Povijesna ruta Zrinskih, s posjetom Čakovca i Zagreba, 25. rujna Narodnosni dan mladih, gdje će se sresti mladi različitih narodnosti iz Mađarske, Hrvatske i Slovenije, 26. rujna će se prirediti Narodnosni folklorni festival.

SANTOVO – Svečano otvorenje školske godine 2015./2016. Hrvata u Mađarskoj, bit će u Santovu 31. kolovoza u 17 sati. Tom će se prigodom upriličiti i svečana predaja obnovljenoga športskog dvorišta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma. Projekt je ostvaren s potporom Ministarstva ljudskih resursa, u vrijednosti od 16 milijuna forinta, i vlastitim udjelom održavatelja Hrvatske državne samouprave.

Hrvati ponovo dobili bitku na kiseškoj tvrđavi

Kisežani sad jur deveto ljetu svaki augustuš se najzad obrnu u vrmenu, sve do dičnoga povijesnoga poglavlja junačke pobjede nad Turki iz 1532. ljeta, kad se je hrvatski baron iz Senja, Nikola Jurišić, sa šakom hrvatskih braniteljev i 700 kmetov suprotstavio Sulejmanovom nadmoćnom šeregu i obranio ne samo svoju tvrđavu u Kisegu nego i Beč a s tim skupa i cijeli kršćanski svit. Hrabre i odane branitelje u Jurišićevoj tvrđavi cijeli misec su tukli topi, puške, i sve skupa osamnaest napadov su pokrenuli Osmanlije, još nisu mogli osvojiti grad. Tako je Sulejman zgotovio vojni pohod na kraju miseca augustuša nad Kisegom i prošao dalje s tim da tvrđavu velikodušno daruje Nikoli Jurišiću. U čast te pobjede, odonda svaki dan u 11 uri se odzvanjaju kiseški zvoni. Ovoljetni dan pobjede je nariktan 8. augustuša, u subotu uvečer, ponovo na gradski zidina, što je i vrhunac programske serije „Polumisec – puni misec“, u kom je oko petsto amaterskih glumcev, med njimi s Hrvati grada i Haramijami Udruge sv. Juraj iz Đurđevca spektakularno oživilo opsadu Kisega. Ovo ljetu mi je pripala čast marširati med branitelji na povorki ter boriti se na zidina tvrđave, a sjajni dobitak naše vojske, pravoda i ljetos je bio garantiran.

Nikola Jurišić (Šandor Petković) s jednim od malih vitezov

Subotu, rano otpodne samo sunce gazi u tvrđavi Nikole Jurišića i u cijeloj okolici. Žive duše bižu u hlad, kad je vrućina zaistinu nepodnošljiva. Oko dvora dica se naticaju pri različiti viteški igra, vliučući sa sobom roditelje, a i kapetan tvrđave Nikola Jurišić (Šandor Petković, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave) je u službi. Sidi pod vlašćim grbom na dvoru i piše bosančicom, stavlja svoj pečat na povelje. To je priznanje za hrabrost i odanost malim junakom. U susjedstvu se prase vrti, po pečenom mesu se duši cijeli dvor, a izvan tvrđave se u kotlu kuhaju različite fele jila za trudne borce, ki svagdir ležu, počivaju na travi, ali se uprav pominaju. Simo još nisu zašli glasi da u varošu jur haraju Turki, provociraju stanovništvo, krađu divojke i da se potihno pripravlja na napad. Licemjerna je tišina, ali melodije dude i lire lukavo vliču nujne minute u mirno otpodne. U peti se gane šareni mimohod, na ulica tamtami i šipe. U povorki najprlje koracaju člani gradskoga poglavarstva, potom Nikola Jurišić sa svojim podaniki, Črni šereg, „Picoki“, zastupniki gradskih banderijov, i na kraju janičari ter Sulejman u svojem haremu. Ide se ovako sve do Glavnoga trga, kade gradski biro, načelnik Kisega, László Huber, simbolično predaje ključ varoša kapetanu obrane Nikoli Jurišiću. Do tvrđave prik staroga grada pelja put, pod Vratu junakov, polag povijesne zgrade Općinskoga stana ka je jur od 1328. ljeta u ovoj funkciji, uz crikvu Sv. Mirka Hrvatov, kot i uz Božji dom Sv. Jakoba, u kom su našla vječni počivak i dica Nikole Jurišića. I onda na kraju, marš do impozantne tvrđave ka je lani obnovljena iz državnih fondov. Bublji nazviščavaju dolazak turske sile pred zi-

dine tvrđave, ljudsko larmanje, bižanje stvara još vekši kaos unutar citadele. Striljanje, pucnjava, topi, puške, oganj gori, a Jurišić se mirno šeće, smiruje svoje ljude na stijeni. Pod njimi na širokom polju nadmoć neprijatelja strah tira u kosti. „Alahu Akbar“, čuje se iz odzdol, Ibrahim zove svoje vjernike na molitvu pred bitkom, potom začmu zvoniti u bližnjoj crikvi, a kapetan tvrđave prisize na vjernost do zadnje kapljice krvi. Lojtre se zdignu u vis, morebit se nek u misli čuje, „U boj, u boj, za narod svoj!“ Turki bižu, sablje se kušuju, na visoki decibeli se puca, ki su u blizini skoro da se ne ugluhnu, zato je i tribi otprto držati zube. Za neuspješnim napa-

dom veliki vezir tumači zapovid Sulejmanov za predaju, dokle Jurišić odgovara, nij' predaje, pripremi su na krvoprolivanje i smrt, ali ljubljene grad Kisege ne daju. Još jedan napad, još jedna bitka, još jedan poziv na juriš, prošlost se pred našimi oči odigrava, a u zadnjem ispadi braniteljev pojavi se i lik Sv. Martina. Na ov prizor se spuščaju u bižanje i po legendi Turki i na ov način se spasi grad Kisege, i svi branitelji. Publika zadovoljno aplaudira,

Dolazak Sulejmana i njegovih podanikov

Hrabri pomoćnici u obrani, „Picoki“ iz Đurđevca

dokle se poredaju za zadnju sliku jednodne predstave svi akteri povijesne igre ke u taboru potom čeka i večera, a na Glavnom trgu fešta. Po riči Šandora Petkovića, predsjednika Hrvatske samouprave, njeva zajednica od pedeset ljudi (žene, muži i dica) dost veliku ulogu igraju jur deveto ljeto u ovoj opsadi, je komu se je jur i zamirilo, ali on smatra da Hrvati moraju biti nazoči, drugač će se sve zabiti, kako je bilo pri ovoj bitki, kakovu ulogu je imao Hrvat, kapetan tvrđjave Nikola Jurišić i da u Kisegu skupa su se borili Hrvati, Nimci i Ugri (i ne samo Ugri, kako je to krivo pisao županijski list). Na pitanje, ima li vojskovođja novu taktiku za obranu, rekao je samo toliko: „Taktika je stara, aš je napišeno da mi moramo dobiti!“ Robert Rodman, stjegonoša Udruge sv.

Trenutki molitve

Juraj iz Đurđevca prilikom našega razgovora istakne da im je jako drago i velika čast sudjelovati u kiseškoj opsadi. On prvi put boravi u Kisegu, jako mu se vidi grad, pun je dojmova i smatra da su ovakove rekonstrukcije povijesnih događajev potribne ugarskom, a i hrvatskom narodu. Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, s velikim veseljem je po drugi put sprohadjao spektakl povijesne priče pod zidinami Jurišićeve tvrđjave: – Nakon gotovo petstotina godina ovaj junački događaj u ovom gradu još uvijek se cijeni. Lik Nikole Jurišića utjelovljen je u Hrvata, Šandora Petkovića, a ulogu nekadašnjega gradonačelnika zauzeo je aktualni načelnik grada, što pokazuje veliku slogu između Hrvata i Mađara u ovome mjestu te jedno veliko priznanje hrvatskoj samobitnosti i hrvatskom povijesnom tragu. Jako se radujem što je ova predstava doživjela već devetu godišnjicu svog održavanja, to je velebna

Hrvatske junakinje Kisega

predstava s nekoliko stotina amaterskih glumaca, i, evo, iduće godine, kad bude deseta obljetnica, to će biti jedna velika prigoda da se sjetimo cjelokupnoga značenja Hrvata na ovome prostoru. Kiseški gradonačelnik već mi je uputio poziv za iduću godinu kada bude deseta godišnjica ove povijesne rekonstrukcije bitke, i njoj ću se svakako odazvati – reče hrvatski diplomat, okružen s Hrvati mjesne zajednice.

Ugodno potrošen večer u hrvatskom društvu i sprijateljavanju pravoda ne bi mogao imati lipši konac od toga da u finalu, nigdi u ranom svitanju, na Glavnom trgu Kisega još uvijek budni veseljaki s petrovskim Pinka-bandom skupa zajaču „Dalmacijo, more moje, jedna duša a nas dvoje...“

Timea Horvat

Pobjeda nad neprijateljem

Baćino

Rackohrvatski susret

Domaći pjevački zbor „Ružmarin“

Drugi susret podunavskih Hrvata Raca suorganizirali su Udruga baćinskih proizvođača češnjaka („belog luka“) i Plesni krug „Veseli Raci“ koji djeluje pod okriljem Hrvatske samouprave grada Kalače, odnosno voditelja Kruga Stipana Perića. Sa željom da ubuduće postane tradicijom, Susret priređen 1. kolovoza ove godine vezan je za gastronomsku manifestaciju pod nazivom Češnjakijada, koja je održana sedmu godinu zaredom. Susret je započeo prijepodne misnim slavljem u župnoj crkvi koje je na hrvatskome jeziku predvodio Stipan Janošić, župnik iz Gidera (Géderlak), rodom Baćinac, a s njime služio Ladislav Sabo, pomoćni dušobrižnik laik, ujedno predsjednik Hrvatske samouprave grada Kalače. Osim mjesnih vjernika, na misi sudjelovali su pjevački zbor iz Baćina, Dušnoka, pjevački zbor rackih Hrvata iz Kalače i andzabeško izaslanstvo sa 70 članova.

Nakon mise susret je nastavljen posjetom sjedišta mjesne manufakture paprike Chili Trade d. o. o. te seoskoga Zavičajnog muzeja i Muzeja paprike. Andzabeško izaslanstvo gostovalo je u Manufakturi porculana u Kalači. Potom je pod šatorom kalačke Hrvatske samouprave i njezina kuhara Stjepana Tupčije u «Rackoj ulici» za goste organiziran objed: srneći paprikaš i paprikaš od svinjske potkoljenice. Dušnočanke su došle s pečenicom s češnjakom koju su same pripremile. Ugodno iznenađenje bilo je posredovanje Baćinkinja koje su na poziv načelnice sela, od ranih prijepodnevni sati sve vrijeme nudile goste Susreta s pogačicama, raznovrsnim kola-

čima, među njima s paprikom, i «masnicom», baćinskim specijalitetom.

U ranim popodnevni satima na otvorenoj pozornici započeo je prvi dio folklornog programa u sklopu II. susreta podunavskih Hrvata Raca. Okupljene sudionike i uzvanike pozdravili su glavni organizator Stipan Perić na mađarskome, a domaćica susreta Vivien Sarvaš na hrvatskom jeziku. Naime, svojom nazočnošću priredbu su uveličali parlamentarni zastupnik kalačkog okruga Sándor Font, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, načelnica sela Ilona Žebić, te nazočni predsjednici mjesnih hrvatskih samouprava i udruga.

Prvi blok zaključen je nastupom domaćeg HKUD-a „Vodenica“, koji vodi Gabor Marko, spletom bunjevačkih plesova. Program je otvorio Pjevački zbor domaće izvorne kulturne udruge „Ružmarin“ sa zavičajnim hrvatskim pjesmama, uz solopjevanje gđe Sarvaš. Uslijedio je nastup kalačkoga Pjevačkog zbora „Ružice“ s hrvatskim (bunjevačkim i rackim) pjesmama. Dušnočka Izvorna pjevačka skupina izvela je domaće pjesme u pratnji garskog TS „Bačka“.

S malim zakašnjenjem u odnosu na predviđeno nastupio je tukuljski Pjevački zbor «Komšije» što ga je pratio harmonikaš László Tornyosi. Uslijedio je andzabeški KUD «Igraj kolo», a program je završen koreografijom makedonskih plesova s naslovom «Veseli Makedonci».

Nakon programa organizatori su svim sudionicima uručili spomenice i skromne darove, promidžbeni materijal o Baćinu, vijenac češnjaka i paket domaćih proizvoda.

Uslijedilo je svečano proglašenje rezultata i darivanje pobjednika gastronomskog natjecanja, nakon čega je održana jednosatna južnoslavenska plesačnica, uza sudjelovanje sudionika Susreta i Kalačkoga plesnog kruga «Veselih Raca». Za dobro raspoloženje pobrinula se «Bačka».

Veselica uz tamburašku glazbu nastavljena je u «Rackoj ulici» u šatoru baćinske Hrvatske samouprave, te je zabava potrajala dugo u noć.

Tekst: S. P.

FOTO: István Vörös

Baćinski HKUD „Vodenica“

Birjan – „naš“ Hrvatski dan

Dana 18. srpnja, peti put zaredom, uspjeli smo organizirati Hrvatski dan u našem selcu. U ovaj „naš“ dan, kako ga mi, hrvatska zajednica u Birjanu, nazivamo, mnogo truda i rada smo uložili kako bismo našem selu pokazali da se hrvatstvo budi.

Hrvatska plesna skupina iz Birjana

Tjednima prije počinjemo se okupljati i dogovarati o programu Hrvatskoga dana i o podjeli rada. Za ovaj dan naša Hrvatska plesna grupa radi uvijek na novoj hrvatskoj koreografiji, ovaj put je pripremila Bošnjačke igre.

Kada se približava dan, svi smo mi pregrijani, sve više se pleše, pjeva, sluša hrvatska glazba i jedva čekamo „naš“ dan.

Ove smo godine pozvali novu folklornu skupinu, gosti su nam bili članovi KUD-a Mohač, pod vodstvom Stipana Filakovića, a svake godine već od početka nam dan uljepšaju žene pečuskoga Ženskog pjevačkog zbora Augusta Šenoa. Da se cijelo popodne čuje hrvatska glazba, pobrinuli su se i ovaj put vršendski svirači, Orkestar Orašje, koji sviraju i našoj plesnoj skupini. Prvi put smo djecu okupili već mjesecima prije i, nadamo se, utemeljili hrvatsku dječju plesnu skupinu, koju vodi naša djelatna plesačica Bernadeta Bajusz, učenica Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu u Pečuhu. Ona je s djecom uvježbala koreografiju „Šokačke igre iz Birjana“. Nakon dugih priprema stigli smo do „našega“ dana. U prijepodnevnim satima obavili smo još zadnje poslove, uređili, okitili novi trg, gdje smo ove godine prvi put ustrojili kulturni program. Nevrijeme nas uplašilo, ali zahvaljujući dragom Bogu, ipak nam je uspjelo sve tako kako smo htjeli.

IV. Hrvatski dan okupio je mnoštvo seljana i njihovih gostiju, prijatelja, pomagača, a započeo je misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, koju je predvodio svećenik Ladislav Ronta. Nju je pjevao pečuški Ženski pjevački zbor «August Šenoa», a ovaj put uz pjesme su se čule i orgulje, na

kojima je zasvirao naš gost iz Podravine Jozo Dervar. Nakon Božjeg blagoslova slijedio je mimohod po selu, u kojem su sudjelovali: KUD Mohač, djeca, naši plesači, gosti, prijatelji, a sviralo je «Orašje» i orkestar KUD-a Mohač. I ovaj put je mimohod stao kod svake hrvatske kuće, pa su nas naši domaćini lijepo dočekali i počastili, a mi smo im zaplesali i zapjevali. Na kulturnom programu, na predivnom trgu, među uzvanicima bili su: konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Dinka Franulić, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan (on je bio s nama cijeli dan, što nam je bilo posebno drago), predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac i načelnik sela János Novreczky. Program su otvorili naši najmlađi s predivnom šokačkom koreografijom. KUD Mohač se predstavio sa šokačkim igrama iz Santova i plesom iz Međimurja, naše neumorne žene Zbora «August Šenoa» otpjevale su nam bošnjačke pjesme, a naša plesna skupina se predstavila s novom bošnjačkom koreografijom i Bunjevačkim igrama, koje je uvježbala moja sestra Mirjana Murinji, a sviralo nam je «Orašje». Program je završen sa zajedničkim kolom na trgu.

Nakon programa slijedila je izvrsna večera kod doma kulture, koju je i ovaj put skuhao naš tata Tibor Murinji, s pomoću prijatelja, a potom je slijedio bal do zore s Orkestrom Juice.

Posebno zahvaljujem svima koji su na bilo koji način pomogli da se ovaj „naš“ Hrvatski dan i peti put ostvari i da se i u Birjanu čuje hrvatska riječ, barem preko folklor, pjesme i plesa.

Milica Murinji Sörös
predsjednica birjanske Hrvatske samouprave

Birjanska djeca rado plešu na hrvatske note.

Ljetna škola hrvatskoga folklor

Ljetnoj školi hrvatskoga folklor sudjelovali i Hrvati iz Mađarske: Marko i Judita Jerant, Balaž Šimara, Vanda Klepah, Mate Vargović, Norbert Lukač, Balint Horvat...

U subotu, 8. kolovoza, svečanim koncertom završena je još jedna iznimno uspješna Ljetna škola hrvatskoga folklor, program hrvatske tradicijske kulture namijenjen folklornim plesačima i sviračima, koji već dugi niz godina organizira Hrvatska matice iseljenika.

I treću godinu zaredom Škola folklor održana je u prostorima hostela „Zadar“ Hrvatskoga ferijalnog saveza u zadarskom Boriku, u prelijepoj okolici nadomak plaži gdje su nam pruženi idealni uvjeti za boravak, nastavu, kupanje i druženje. Djelatnici hostela, na čelu s ravnateljicom Irenom Batur dali su sve od sebe da desetodnevni boravak bude svima ugodan te da se i polaznici i predavači osjećaju više nego dobrodošli. A to je bila uistinu zahtjevna zadaća jer se ovoga ljeta okupio rekordan broj polaznika Škole folklor – čak 90 plesača i svirača, a uz njih i 13 predavača i glazbeni korepetitor. Ovaj zavidni broj sudionika govori o tome koliko je Škola hrvatskoga folklor potrebna i cijenjena i u hrvatskom iseljeništvu i ovdje u domovini, te da zanimanje za njezin program neprekidno raste. Stoga ne začuđuje da su polaznici pristigli s mnogih strana svijeta: iz daleke Argentine, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Švicarske, Njemačke, Mađarske, Srbije (Vojvodine), Bosne i Hercegovine te, kao i uvijek i iz cijele Hrvatske. Posebno su ove godine bili brojni polaznici iz Njemačke, njih čak 15, predstavnici hrvatskih folklornih društava iz Berlina, Nürnberga, Ehingena, Filderstadta, Wuppertala i Stuttgarta. Program Škole hrvatskoga folklor prepoznala je i Zajednica folklornog amaterizma grada Zagreba, koja je uputila čak 13 svojih polaznika. Ovog su se ljeta učili plesovi, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga PANONSKOGA PODRUČJA, odnosno narodni plesovi Turopolja, Moslavine, Posavine, Bilogore, područja Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice, Našica, Nove Gradiške i Požeške kotline, Valpovštine, Brodskog Posavlja, Đakovštine, područja Županje i Vinkovaca te Srijema. Predavali su se i plesovi Hrvata koji žive u Vojvodini (Srbija), Mađarskoj i Bosanskoj Posavini u BiH, a koji pripadaju panonskome plesnom području. Dugogodišnji voditelj Škole hrvatskoga folklor prof. Andrija Ivančan i ovoga je puta okupio vrsne predavače, hrvatske folklorne i glazbene

stručnjake, pa su tako svoja predavanja održali: Slavica Moslavac, Miroslav Šilić, Nenad Sudar, Ratko Poznić, Mišo Šarošac, Goran Knežević, Kristina Benko Markovica, Katarina Medarić, Tibor Bün, maestro Siniša Leopold i Vjekoslav Martinić. Glazbeni korepetitor bio je Antun Kottek. Polaznici su mogli odabrati jedan od tri ponuđena skupa predavanja: folklorni ples, sviranje tambura ili hrvatskih tradicijskih glazbala.

Svi će se polaznici složiti da je Škola bila vrlo zahtjevna, punih deset dana plesalo se i sviralo i prijepodne i poslijepodne, učilo pjevanje, plesno pismo, osnove notnoga pisma, proučavale su se i odijevale brojne i različite narodne nošnje panonskoga područja. A slobodnim se vremenom koristilo za pripremanje završne priredbe, odlazak na plažu i večernja druženja uz tamburaše...

Jedna je večer bila posvećena i predstavljanju najnovijeg djela autorice Slavice Moslavac, etnologinje i ravnateljice Muzeja Moslavine iz Kutine, mape pod nazivom „NARODNE NOŠNJE MOSLAVINE, HRVATSKE POSAVINE I BANOVINI“. Slavica Moslavac vrlo je plodna autorica brojnih stručnih radova, knjiga, mapa i izložaba vezanih uz njezina etnološka istraživanja zavičaja, Moslavine i Posavine. O autorici i najnovijoj mapi govorio je voditelj Škole prof. Andrija Ivančan, a polaznicima je autorica predstavila i modele odjevene u narodne nošnje prikazane u mapi uza stručna objašnjenja, što je svima bilo posebno zanimljivo.

Svojim nas je dolaskom i ovoga ljeta počastio gospodin Mišo Hepp, veliki pri-

jatelj Škole folklor i donedavnik predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, a danas predstavnik u Mađarskom parlamentu, koji nam je priredio još jednu nezaboravnu „Hepijadu“, večernje druženje uz tamburaše i poslastice Hrvata u Mađarskoj.

Vrhunac svake Škole folklor, pa tako i ovogodišnje, bio je svečani završni koncert polaznika Škole folklor, koji je održan u subotu, 8. kolovoza, u 21 sat na terasi hostela Hrvatskoga ferijalnog saveza u Boriku. Program su pripremili sami polaznici s pomoću svoje kolegice, mlade koreografkinje Ive Cvetko, voditelja tamburaške sekcije Tibora Büna, voditelja svirača hrvatskih tradicijskih glazbala Vjekoslava Martinića i profesorice glazbe Kristine Benko Markovica. Bio je to sjajno izveden program sastavljen od plesova, pjesama i tamburaške svirke hrvatskoga panonskoga područja, a zahvaljujući prekrasnim narodnim nošnjama tvrtke „Kolovrat“ Tomislava Miličevića iz Velike Gorice, nastup naših folklorša i svirača izazvao je prave klicanje brojnih nazočnih gledatelja.

Srebrenka Šeravić

„Zlatna penkala“ Josipu Mihoviću

Hrvatska turistička zajednica 13. lipnja 2015. u Zagrebu dodijelila 11. put za redom nagrade i priznanja „Zlatna penkala“ stranim novinarima i blogerima za najbolje medijske objave o Hrvatskoj i njezinoj turističkoj ponudi. Među nagrađenima je i Josip Mihović, umirovljeni novinar, povremeni dopisnik i našega tjednika.

Josip Mihović u društvu Martine Bienenfeld i Ratomira Ivičića

Priznanje „Zlatna penkala“ dodjeljuje se u dvije kategorije, za tiskane i elektronske medije, a ove su ga godine dobili novinari iz Austrije, Belgije, Slovačke, Francuske, Mađarske, Slovenije, Njemačke, Poljske, Japana, Rusije, Nizozemske, Italije, Velike Britanije, Češke, SAD-a, Švedske, Španjolske i Norveške. Među više od trideset nagrađenih novinara bio je i Josip Mihović, umirovljeni novinar, rodom iz Sumartona, koji je svoje tekstove, putopise o Hrvatskoj objavljivao u županijskome dnevnom listu „Zalai Hírlap“, te mu je lani izašla dvojezična knjiga putopisa „Odalenn délen / Geni na more zovu“ koja u najvećem dijelu opisuje krajeve Jadranskoga mora s očima turista. Za priznanje nominira Hrvatska turistička zajednica, djelujući u određenoj zemlji, prateći glasila. Mihoviću su istakli napis o Pelješcu, koji je objavljen u dnevnom listu, odnosno izdanu njegovu prošlogodišnju knjigu putopisa. Prilikom uručivanja nagrade ravnatelj Glavnog ureda HTZ-a Ratomir Ivičić istaknuo je da i strani novinari sa svojim napisima pridonose promicanju hrvatskog turizma. Davor Ižaković, pomoćnik ministra turizma, zahvalio je u ime ministra svim novinarima na objavama kojima pridonose hrvatskom turizmu, a ravnateljica zagrebačke Turističke zajednice Martina Bienenfeld u svoje ime i u ime zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića čestitala svim dobitnicima. Josip Mihović nije tajio radost u srcu, kao

novinaru Hrvatima takva je nagrada posebno draga:

– Dobio sam razna priznanja kao novinar na mađarskom terenu, ali dobiti priznanje iz zemlje koju posebno volim odličan je osjećaj. Osim toga da smo dobili priznanje, organiziran je za nas dobitnike izniman trodnevni program pod naslovom „Tajne Griča“ na kojem sam upoznao mnoštvo zanimljivosti o povijesti glavnoga grada Hrvatske, što će mi biti nova inspiracija za pisanje. – kazao je Josip Mihović.

beta

„Podravina“ u Rijeci

Barčanski KUD Podravina već nekoliko godina gaji prijateljsku vezu sa zborovima „Sloga“ iz Hreljina i „Martin Matetić“ iz Jadranova. U sklopu ove prijateljske veze, suradnje KUD je od 16. do 19. srpnja boravio u Rijeci. Taj je boravak služio i za odmor, za upoznavanje matice. Obišli smo Rijeku, otišli u Crikvenicu i Opatiju. Smještaj smo imali u Omladinskom hostelu Rijeka. Dana 17. srpnja, s početkom u 21 sat nastupili smo na manifestaciji „Margaretino leto“ u Bakru, zajedno s ostalim zborovima i domaćim zborom „Sklad“. Prije koncerta smo bili na prijemu kod gradonačelnika Tomislava Klarića. Bilo nam je jako drago što je u našem društvu bio i gospodin Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije. Naši su nam prijatelji organizirali zajedničko druženje u Hreljinu. Nadamo se da će se ova suradnja nastaviti, i uskoro ćemo uzvratiti prijateljima gostoprimstvo.

Anica Popović Biczak
predsjednica KUD-a Podravina

Za otvaranjem Etnomemorijalnoga centra u Koljnofu dr. Franjo Pajrić s familijom

„Primi moljbe oj, Kraljico“

U Erčinu se i ove godine, 14. kolovoza, proslavio znameniti blagdan erčinskih Hrvata, hrvatsko proštenje. I ovom su se prigodom okupili erčinski, andzabeški, tukuljski, kalački Hrvati te oni iz drugih krajeva.

Molitva i pjesma hrvatskih vjernika

Katolički Hrvati toga grada (Bošnjaci, Dalmatinci) doselili su se 1629. – 1630. godine pod vodstvom bosanskih franjevaca. Nastanili su se na priobalnim brežuljcima rijeke Dunava, u kućama nabijačama. Bavili su se zemljoradnjom, stočarstvom, vinogradarstvom i voćarstvom. U svakodnevicama, nakon posla oko kuće ili na poljima uvijek se našlo vremena i za zabavu. Žene su pjevale, razgovarale na klupici ispred kuća, a muškarci su navečer navratili u hrvatske krčme, gdje su svirali tamburaši. Već tih godina (1638.) naselje se navodi kao „Grad Velike Gospe“. Vjernici, kada im se crkva činila pretijesnom, na najvećem brežuljku 1762. – 1767. godine sagradili su novu crkvu u čast Velike Gospe, koje je zdanje posvećeno 1781. godine. Do 1900-ih misi se isključivo na hrvatskome i latinskome jeziku, potom crkveni obredi su dvojezični, hrvatski i mađarski. Iz redova erčinskih Hrvata iznjedrilo se mnoštvo učitelja, časnih sestara i svećenika. Do 1900-ih u školi obrazovanje je na hrvatskome jeziku, od tada, nažalost, nema hrvatske naobrazbe. U govoru mještana do danas se na hrvat-

skome spominju pojedini gradski toponimi: Novi sad (Novi red), Dera, Boston, Krišan Dolina, Kamenica brdo, Bunarina, Ravna i tako redom. Oni su odani njegovatelji starih običaja djedova, ne prođe nijedan blagdan bez tradicijsko postavljenog stola, obreda ili simbola. Na to ih opominju i obiteljska imena poput Bilić, Burlović, Banović, Bulat, Gabelić, Golić, Tokić i tako dalje.

Prate se plesovi skupine „Zorica“.

Toga pretoploga kolovoškog dana na molitvu je pozivalo crkveno zvono. Zdanje je bilo prepuno, a misu na hrvatskome i mađarskome jeziku služio je župnik iz Viljana Augustin Darnai. „Primi moljbe oj, Kraljico“ zaorila je pjesma u izvedbi tukuljskoga Mješovitog crkvenog zbora, čiji su članovi i ovoga puta pjevali misu. Na njoj su pribivali članovi mjesne plesne skupine „Zorica“, pjevački zbor „Jorgovani“, članovi andzabeške plesne skupine „Igraj kolo“ u narodnoj nošnji, te brojni vjernici. Pri završetku mise uza zajedničku molitvu i pjesmu na hrvatskome jeziku, u pratnji starodrevne erčinske zastave mimohodilo se i klanjalo pred milosnom slikom Racke Madone iza oltara. Potom se prošlo do doma kulture, gdje je uslijedilo hrvatsko proštenje erčinskih vjernika i njihovih gostiju iz okolnih naselja.

„I zahvaljujući samoupravnom sustavu, uspjeli smo sačuvati i oživiti naše običaje. Nekada za vrijeme rackoga proštenja išlo se od kuće do kuće. Častilo se i ugošćivalo, a mi se okupljamo i veselimo svake godine u domu kulture.“ – govori mi predsjednica erčinske Hrvatske samouprave Etelka Pálmüller. U ime samouprave svim nazočnima obratila se Timea Szili te je posebno zahvalila tukuljskome zboru za misno pjevanje. Goste su dočekali stolovi okićeni grančicama ružmarina, prepuni raznim slasticama, vinom i svježim smokvama. Spletom bunjevačkih plesova i plesom „Jabuka“, koje je na scenu postavio voditelj Marko Szili, predstavila se plesna skupina „Zorica“. Osim pjevačkoga zbora „Jorgovani“, od 2006. godine djeluje ta skupina, a njihov je neumorni rad 2010. godine odličjem „Za opću prosvjetu“ priznao i grad Erčin. Veselje je nastavljeno do kasnih večernjih sati.

Zajednička fotografija za uspomenu

Gradišćanski pobjednici na „Tamburica festu 2015“

Grupa Rouge i Bondersölj dobitnici uglednih nagradov

Dobre vesti nigdar ne zastaru, a mislimo da još svenek nije kasno podičiti se velikim uspjehom naših mladih tamburašev, uglavnom iz Koljnofa. Krajem junija koljnofski tamburaški sastav Bondersölj (Putujuća duša) i Grupa Rouge (napola s Koljnofkama) vratili su se domom, s osmoga svitskoga Tamburaškoga festivala iz Novoga Sada, s dvimi specijalnim nagradama, novimi iskustvi i jedinstvenimi doživljaji.

Oloviti bilo koji kotrig spomenutih sastavov i novinaru stvara poteškoće, prvenstveno zavolj toga, jer mladi ljudi s tamburom u ruka iz Koljnofa, stalno su na putu u ovo ljetno vrime, a daljine, mjesta i orsage minjaju ležerno, ljuto i lako. Krajem junija, na svitski tamburaški festival «Tamburica fest 2015» stručni žiri je od pedeset tamburaških ekipov izabrao i dvi naše grupe, ke su onda dobile pravo da moru nastupati na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu. U revijalnom djelu programa imali su mogućnost nastupati sa zvijezdami, ljetos su to bili Željko Bebek, Željko Samardžić i Zvonko Bogdan, i pravoda su morali predstaviti i svoje hite, kompozicije. Na ovoljetnom, po broju jur osmom festivalu, sve skupa se je naticalo jedanaest tamburaških sastavov, med njimi ženska tamburaška grupa

Rouge, u kojoj sviraju tri Koljnofke i dvi divojke iz Hrvatske ter koljnofski Bondersölj s braćom Pajrić, berdašem Zoltanom Korlathom i prisičkim primašem Draganom Fucinom. Specijalnu nagradu za interpretaciju, pri proglašenju rezultatom, mogli su prikzeti

svirači Bondersölja, a specijalna nagrada žirija medija uručena je Grupi Rouge. Pobjednici i zavolj toga su pohvale vridni, kad je i jedna i druga grupa osnovana samo lani, iako njevi člani jur ljeta dugo su strastveni muzičari. O velikom priznanju smo pitali Silvanu Pajrić, negdašnju najbolju pjevačicu ove regije, s titulom «Glas Gradišća», a sad pjevačicu i tamburašicu Grupe Rouge. – Ovo je bio prvi naš zajednički nastup s Grupom Rouge, i izvele smo pet jačkov iz kih je bila jedna naša autorska pjesma. Speci-

jalna nagrada žirija medija velika nam je čast, jako smo srične zbog toga ter je izuzetno velika stvar, jer smo mi ipak samo cure, i nas drugačije gledaju med svirači. Sad smo pokazale da i mi moremo postići visoke rezultate. To nam daje snagu, moramo još djelati na kvaliteti, sve već pjesam naučiti i biti sve bolje i bolje, to je najbolje za početak. Mi smo u prvom redu prijateljice, a uz to jako volimo i svirati, velika je rič da smo zašle na ov festival jer se je čuda sastavov najavilo. Organizacija je bila odlična, upoznale smo se s majstorskim svirači iz svitske scene i svirale smo pred nekoliko jezero ljudi. Mislim da je

ovo velika čast, ne samo nam nego i Koljnofu, Gradišću i svim Hrvatom u Ugarskoj. Tamburašku tradiciju moramo dalje čuvati i stalno širiti vist da nas još ima i djelamo, a svojom svirkom moremo i svitski nivo reprezentirati. Za sestrom je dao izjavu i Marko Pajrić, voditelj Bondersölja, ki je isto tako hvalio odličnu organizaciju festivala u Novom Sadu, a posebno je bio gizdav na dvi jačke, ke su pravoda veliku ulogu imale u dodiljenju festivalske nagrade za interpretaciju. – Sve skupa smo odsvirali pet jačkov, jednu cigansku i dva čardaše, a veliki hit je postao od nas stari šlager Mišo Kovača, pod naslovom *Ostala si uvijek ista*, kot i naša autorska pjesma Bobovac. Tekst je napisao moj tata Franjo Pajrić, a ja sam to uglazbio. Bobovac je negdašnji kraljevski grad u srednjoj Bosni i Hercegovini, blizu Kiseljaka, kamo čestokrat i rado idemo svirati, a pri našem putovanju «Po staza naših starih» posjetili smo već prvi dan i Bobovac. A pjesma Miše Kovača nam je bio jako dobar izbor, kad su ju u publiku svi poznali, s nami skupa je jačilo već tisuća ljudi, a to samo tako moreš šperati, ako si tote. Ovo nije klupsko pjevanje, svirati za pet tisuća ljudi, to je nešto zvanaredno. Putem ove nagrade dostali smo još motivaciju za daljnje djelovanje i jako smo se veselili. Mi ćemo dalje djelati sve ono, ča smo počeli, a ovim putem gratuliramo i Grupi Rouge, ka je isto tako jedna dobitnica festivala, u kojoj svira i naša sestra.

Hrvatski ljetni festival 2015. u Potonji

U organizaciji i uz potporu potonjske Seoske, potonjske Hrvatske samouprave i Hrvatske samouprave Šomoške županije, kao već uobičajeno, i ove je godine priređen Hrvatski ljetni festival u malome podravskom naselju Šomoške županije, u Potonji. Program je započeo u ranim poslijepodnevnim satima međunarodnim nogometnim turnirom pod nazivom KUP Podravina, u kojem su sudjelovale momčadi iz Podravske Sesveta, martinački NK Zrinski i domaće momčadi. Bio je vrući ljetni dan, ali se nogometaši nisu bavili time, pa su nakon tijesnih pobjedničkih, na prvome mjestu završili domaćini.

Nogometno prijateljstvo

Zamisao priredbe rodila se prije nekoliko godina kada je Hrvatska samouprava Šomoške županije, na čelu s predsjednikom Jozom Solgom, u svoj godišnji djelatni plan unijela i organizaciju ovoga festivala u suorganizaciji Seoske samouprave. Tako je i ove godine zajednički rad donio uspjeh.

Jozo Solga i Tamás Reiz

Stari i mladi, mali i veliki, svi koji su posjetili šomošku Potonju, nisu bili razočarani. Domaćini su se pobrinuli za razne programe jednako zanimljive za sve naraštaje. Međunarodni nogometni turnir KUP Podravina donio je uzbuđenje ljubiteljima športa. Na kraju turnira na trećem je mjestu završila martinačka momčad, na drugom gosti iz Hrvatske, tj. momčad iz Podravske Sesveta, a pobjednik turnira, na najveće zadovoljstvo publike, postala je domaća momčad. Programi su se nastavljali i u poslijepodnevnim satima. U mjesnoj crkvi bila je sveta misa na hrvatskom jeziku, koju su služili vlč.

Krunoslav Kefelja i vlč. Ágoston Darnai uz koncelebraciju Jozeg Egrija. Na misi i kulturnom programu nakon nje nazočili su među ostalima predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske samouprave Šomoške županije Jozo Solga te predsjednici hrvatskih samouprava ove regije. Nakon mise su se svi nazočni vratili na dvorište tamošnjeg doma kulture, gdje je slijedilo nagrađivanje sudionika nogometnog turnira. Nagradu je pobjednicima predao Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave. Potom je započeo kulturni program uz sudjelovanje starinskoga Tamburaškog zbora i Orkestra Biseri Drave. Lukovišk KUD „Drava“ i ovaj je put izveo odlični program uz ples i svirku članova, koji već godinama sudjeluju radu društva. Kulturno-folklorni program opet je bio vrhunac ovoga susreta koji su svojim

Oni su uvijek spremni skuhati dobar objed i pogostiti pristigle.

pozdravnim govorima otvorili načelnik sela Tamás Reiz i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Jozo Dudaš. Na kraju dana svakoga je čekala večera što su je pripremili stanovnici naselja. Sudionici su bili zadovoljni, a najviše su to naglasili gosti iz Hrvatske. Momčad iz Podravske Sesvete već godinama dolazi u Potonju na susret s prijateljima koje su upoznali putem ovoga festivala. Završna scena dana bilo je druženje uz ples sa svirkom lukoviškog Orkestra Drava.

Luca Gažić

Mala stranica

LJETNI PRAZNICI LJETNI PRAZNICI LJETNI PRAZNICI

Uz gitaru zavojljela hrvatski

Skromna, nježna i ljubazna djevojka Fani Budai nedavno je otkrivena kao nadarena pjevačica i gitaristkinja na priredbi „Traži se zvijezda Pomurja“ u Mlinarcima. Učenica je 11. razreda u kaniškoj Pijarističkoj gimnaziji, rodnom je iz Kerestura i u zadnje vrijeme mnogo se „druži“ sa svojom gitarom. U zadnje vrijeme ne razdvaja se od svoje gitare, putuje li nekamo, vazda je uz nju jer gitara uvijek dobro dođe, i kad je usamljena i kad je među dobrim društvom. Hrvatsku je glazbu zavojljela još u keresturskoj školi, a prije četiri godine započela je svirati gitaru s pomoću prijateljice i učiteljice, od tada je ne napušta.

– Dobila sam volju svirati gitaru prije nekoliko godina, jer to je glazbalo na kojem se može samostalno svirati bilo kada i bilo gdje. Omiljene su mi Thompsonove pjesme, pristaju uz gitaru i vrlo su lijepe. Upoznala sam se s njima u taboru u Vlašićima, u odmaralištu Hrvata u

Mađarskoj. Tamo su pjevali njegove pjesme i kada sam došla kući, pokušala sam ih svirati na gitari i uspjelo mi je. Osim Thompsona volim svirati i Mejaše, Miroslava Škoru i druge hrvatske pjevače. Jedna od mojih omiljenijih pjesama jest „Geni, geni, kameni“ od Thompsona i „Još fališ“ od Grupe Vigor. – kaže Fani dok drži gitaru u ruci i jedva čeka da zasvira. Kaže mi, otkada svira gitaru i pjeva hrvatske pjesme, sve više voli i hrvatski jezik. Zanima je o čemu se pjeva u prekrasnim hrvatskim pjesmama i zbog toga bolje pripazi i na učenje hrvatskoga jezika u svojoj školi, pa i izvan nje. Rado se druži s kaniškim tamburašima, od kojih je također naučila mnogo lijep hrvatskih pjesama, i nada se da će imati prilike i za nastupe.

beta

Sjetimo se nestalih osoba

Međunarodni dan nestalih osoba svjetski je godišnji događaj kojim se 30. kolovoza svijet prisjeća osobu koje su nestale kao posljedica oružanih sukoba, zločina protiv čovječnosti ili kršenja ljudskih prava, a čije su sudbine i mjesta ukopa nepoznati. Za obitelji nestalih u ratu prolaze godine nadanja i očekivanja da se putem pokrenutih postupaka traženja nestalih ili traženja posmrtnih ostataka ostvari osnovno humanitarno pravo svake obitelji da sazna sudbinu svojih članova. Taj je dan utemeljen kako bismo se barem tada, na jedan posebni način, prisjetili svih onih koji su na bilo koji način nestali.

Knjiga za ljetne dane

Siniša Cmrk

NULTI SAT

Tri dječaka, Bunt, Baunti i Bunta, školski reperi, učenici su sedmog razreda i odlučili su povesti svoj naraštaj u borbu protiv konzervativnog i patrijarhalnog ravnatelja škole. Žele se izboriti za odlazak na maturalno putovanje po svom izboru, a protiv nametnute odluke ravnatelja i školskog sustava. U borbi za svoja prava učenici kadšto i pretjeruju, ali imaju podršku svojih roditelja i nekih nastavnika koji nisu zaboravili da su i sami bili djeca. Nakon niza teškoća i nesporazuma koje nosi sa sobom odrastanje u pubertetu, naši junaci uspijevaju ostvariti svoju zamisao o pravednosti.

Hrvatski dan s bogatim programom

Fičehaska Hrvatska samouprava svakog ljeta priređuje Hrvatski dan prilikom kojeg posebnu pozornost posvećuje hrvatskoj kulturi i prekograničnoj suradnji. Tako je bilo i ove godine, 4. srpnja, kada se u Fičehazu okupilo mnoštvo Hrvata iz okolnih mjesta, odnosno iz međimurskoga Donjeg Vidovca. Preko športskih aktivnosti, kulturnih programa i koncerta Vlado Kalembera družilo se do sitnih sati.

Nakon društvenih promjena Fičehaz među prvima, 1995. godine, potpisao je sporazum o suradnji s prekograničnim naseljem Donjim Vidovcem. Nekadašnja je suradnja započela na športskome polju, a i danas je to najdjelatnije polje, pogotovo otkako je u mjestu utemeljeno Društvo hrvatskih veterana. Fičehaski nogometaši tijekom godina više puta nastupaju u Vidovcu, a i u drugim međimurskim naseljima, a jednako tako momčad s druge strane uzvraća posjete. I ovogodišnji Hrvatski dan započeo je nogometnim druženjem prijateljskih naselja, gdje zapravo rezultat nije ni bio važan, nego da se uživa u igri i druženju.

– Naša Hrvatska samouprava trudi se organizirati što više druženja sa žiteljima iz matične domovine, jer tada smo prisiljeni rabiti hrvatski jezik. Nažalost, već ni mojem naraštaju nije prirodno da međusobno razgovaramo hrvatski. Mnogi zapravo sve razumiju, ali ne govore dobro, pa se i stide govoriti na tome jeziku. Kada nam dođu prijatelji iz Hrvatske, onda se ispostavi da mnogima ide, jer oni ne znaju mađarski jezik. – kazao je predsjednik Hrvatske samouprave dr. Joža Takač. Hrvatski dan nastavljao se s kulturnim programom na kojem su prvo nastupili domaćini, polaznici mjesnoga dječjeg vrtića i Ženski pjevački zbor. Djeca su prikazala razne igrice, plesove na mađarskom i na hrvatskom jeziku, a fičehaska pjevačice razveselile su publiku s prekrasnim hrvatskim popijevkama i plesom s bocama. Raspoloženje se još više poraslo s tamburaškom glazbom donjovidovečkoga KUD-a,

Nastup djece mjesnoga dječjeg vrtića

koji je odsvirao niz omiljenih hrvatskih pjesama, a s njima su pjevali i mnogi gledatelji. Vrhunac kulturnog programa bio je nastup donjovidovečke Plesne skupine koja je prikazala izvorne međimurske plesove poput Turki robe, Međimurski lepi dečki, Lepe naše sinokoše i druge. Voditeljica plesača Gordana Zvošec reče da se u Fičehazu osjećaju kao doma, ljudi su vrlo ljubazni, lijepo je čuti staro kajkavsko narječje i prekomurske hrvatske popijevke koje se pjevaju na lijevoj obali rijeke Mure. Dok se odvijao program, sve više ljudi se okupilo na koncert slavnoga pjevača Vlade Kalembera, koji je svojim uspješnicama obradovao mnoge naraštaje.

beta

KERESTUR – Udruga za prosvjetu sela Kerestura organizira besplatan tematski izlet pod naslovom Tragovima obitelji Zrinskih, za mlade od 14 do 24 godine. Izletnici će posjetiti gradove Čakovec, Varaždin i Zagreb i znamenita mjesta Zrinskih. Zainteresirani se mogu javiti kod voditeljice udruge Eržebet Deak na telefonu 06 30 747 5763 ili na e-mailu: deakerzsi@gmail.com.

KERESTUR – Hrvatska samouprava 5. rujna 2015. organizira hodočašće u Rijeku na Trsat. Zainteresirani mogu se javiti do 2. rujna 2015. kod voditeljice kulturnoga doma Eržike Deak, na e-mailu: deakerzsi@gmail.com.

SERDAHEL, ZADAR – U okviru suradnje Hrvatske osnovne škole «Katarina Zrinski» i Sveučilišta u Zadru, od 27. srpnja do 3. kolovoza 17 učenika i tri nastavnika serdahelske škole ljetovalo je na Jadranskome moru u Zadru. Serdahelsku družinu primila je dr. Smiljana Zrilić, docent zadarske ustanove. Serdahelski učenici tjedan dana bili su smješteni u studentskome domu, te su za njih bili organizirani izleti na obližnje otoke. Pomurska ustanova ujesen će ugostiti zadarske studente, gdje će obavljati tjedan dana praktičnih vježba.

Fičehaski pjevački zbor

Haršanjska bitka

Ove godine obilježava se 328. obljetnica Haršanjske bitke, poznatije kao II. mohačka bitka. Svečanosti na kojoj su otkriveni hrvatski, mađarski i austrijski spomenik nazočili su brojni gosti i uzvanici iz Republike Hrvatske i Mađarske.

Obilježavanje ovoga važnoga povijesnog događanja financirano je iz IPA Prekograničnog programa Mađarska – Hrvatska 2007 – 2013, u okviru projekta pod nazivom „Kraj dominacije Otomanskog carstva u Panonskoj regiji“, čiji je nositelj Grad Viljan, a partneri su Grad Orahovica i Razvojna agencija VIDRA te pridruženi partneri Haršanjska općina (Nagyharsány) i Red vitezova Ružice grada. Ukupna vrijednost projekta iznosi 428 786,80 eura, od čega je Grad Orahovica dobio 161 162 eura. Jedna od aktivnosti u sklopu projekta koji traje 14 mjeseci jest i obilježavanje Haršanjske bitke, dvodnevne manifestacije u okviru koje je 8. kolovoza otvorena prigodna izložba same bitke, održana kazališna predstava te koncert budimpeštanskog Orkestra Vujičić. U nedjelju, 9. kolovoza, u haršanjskome Parku skulptura i Spomen-parku održane su povijesne igre, a u svečanom dijelu programa misa za sve poginule kršćane koju su suslužili svećenici Katoličke, Protestantske i Reformatske Crkve.

Otkriveni su hrvatski i austrijski spomenici te položeni vijenci. Hrvatski je spomenik dar Pučiške općine, prijateljske općine grada Viljana, izrađen je od bračkog kamena i simbolizira zajedništvo dvaju naroda. Spomenik je otkrila generalna konzulica Vesna Haluga koja je u prigodnom govoru istaknula važnost obilježavanja zajedničkih hrvatsko-mađarskih povijesnih događaja te nadu da će i ubuduće suradnja biti još bolja sa još više zajedničkih EU projekata.

U nastavku cjelodnevno programa prikazana je sama bitka gdje su sudjelovali i vitezovi Ružica grada iz Orahovice.

Haršanjska bitka zbila se u nedjeljno jutro 12. kolovoza 1687. na obroncima Viljanske planine, gdje je vojska, sastavljena od austrijskih, bavorskih, mađarskih i hrvatskih postrojba, snažno uzvratila Turskom Carstvu za poraz u bitci na Mohačkom polju 1526., 40 km dalje. Na nepristupačnom prostoru između Viljana i Haršanja, turski su konjanici u 17. st. doživjeli teški poraz s deset tisuća poginulih vojnika, pri čemu je zaplijenjeno sve topništvo, oprema i veličanstveni vezirov tabor sa 160 turskih zastava. Slom Turaka podno Haršanjskog brda ozbiljno je poljuljao samopouzdanje Otomanskog Carstva, i u spomen na taj dan, uprizorenjem bitke kršćanske i turske vojske u Parku kipova, petu godinu zaredom, u nedjelju prijepodne uoči 12. kolovoza, obilježava se to zajedništvo i junaštvo, među ostalim, i mađarskih i hrvatskih junaka.

- mcc -

Pobožnosti na santovačkoj Vodici

Misno slavlje 5. rujna predvodi vrhbosanski nadbiskup i kardinal Vinko Puljić

Sljedeća redovita pobožnost i misno slavlje u čast Fatimske Gospe u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici održat će se 13. kolovoza. Nakon pobožnosti Presvetom oltarskom sakramentu, misno slavlje s početkom u 17 sati predvodi mons. dr. Tamás Tóth, papinski kapelan i rektor Papinskoga mađarskog zavoda u Rimu. Prvi put vjernici hodočasnici u svetište, koje je udaljeno 800 metra sjeveroistočno od naselja, mogu doći novom asfaltnom cestom čija je izgradnja dovršena ovih dana, a ostvarena s potporom mađarske vlade, u iznosu od 60 milijuna forinta. Asfaltna cesta posvetit će se 13. rujna, kada će misu u 17 sati i obred posvete predvoditi kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel. Tom se prigodom ujedno obilježava 300. obljetnica utemeljenja Santovačke župe i 200. obljetnica obnovljene župne crkve. Tjedan prije, u subotu, 5. rujna, u suorganizaciji santovačke Hrvatske samouprave i Rimokatoličke župe priređuje se VI. hodočašće bačkih Hrvata i hrvatskih zajednica na tromeđi Hrvatske, Mađarske i Srbije. Misno slavlje povodom narečenih obljetnica i obilježavanja doselidbe šokačkih Hrvata u Santovo predvodi kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski (Sarajevo).

Stipan Balatinac

PEČUH, ĐUKIĆ – Tradicionalno obilježavanje blagdana svetog Bartola i ove će se godine obilježiti kod crkvice na pečuškom Đukiću, u blizini koje su pečuški Hrvati stoljećima imali svoje vinograde, i na koju je prije nekoliko godina spomen-ploču postavio Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu. Tako će se i ove godine, s početkom u 10 sati služiti sveta misa na hrvatskom jeziku koju će predvoditi svećenik Norbert Nagy, a nakon nje, u 11 sati misa na mađarskom jeziku koju će predvoditi Balázs Garadnay.

KAPOŠVAR – Na Stručnom sajmu prehrambene industrije, koji će se održati 4. – 6. rujna u Kapošvaru, u organizaciji Županijske komore Virovitica, svoje će proizvode predstaviti deset proizvođača prehrambene industrije s područja Virovitičko-podravske županije. Predstavljanjem gospodarstva Virovitičko-podravske županije na Sajmu u Kapošvaru, ostvaruje se temeljem Sporazuma o suradnji između Trgovinsko-industrijske komore Šomođske županije, Kapošvara i virovitičke Županijske komore, potpisanog u Virovitici 15. siječnja 1997. godine. Na osnovi tog sporazuma, gospodarstvo Šomođske županije, Kapošvara, predstavlja se svake godine na Viroxpu, Međunarodnom sajmu gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede u Virovitici.

XXI. Bošnjačko sijelo

29. kolovoza 2015. g.
u Kukinju

- 7.00 **Ribičko natjecanje** na I. Jezeru u Malomvölgyu
 9.00 **Mali nogomet** na kukinjskom nogometnom terenu
 14.00 **Revijalno kuhanje**
 16.00 **Sveta misa** - misu predvodi župnik Zoran Vukoja,
 sudjeluje: crkveni zbor iz Duboševice
 17.30 **Proglašavanje rezultata**
 18.00 **Folklorni program**
 Pjevački zbor „Snaše“ iz Pogana
 KUD „Mohač“
 Pjevački zbor „Orašje“ (Vršenda)
 KUD „Marica“ (Salanta)
 KUD Ladislav Matušek iz Kukinja
- Večera**
 20.00 **Zabava** - svira orkestar **Podravka**

POZIUNICA

SVEČANO OTVORENJE
HRVATSKOG KULTURNO-PROSUJETNOG
ZAVODA STIPAN BLAŽETIN

29. kolovoza 2015. godine
u 12.30 sati
Mjesto proslave:
Serdahel, Ulica Kossutha 83.

BUDIMPEŠTA – Svečanost otvorenja nove školske godine 2015./16. u Hrvatskoj školi bit će u utorak, 1. rujna, s početkom u 8 sati, u predvorju škole. Prigodni program osmislile su Dora Grišnik i Marijana Jakošević. U toj školi novu će školsku godinu započeti pedeset vrtićaša, deset prvaša, dvanaest gimnazijalca nultoga i osamnaest devetoga razreda.

Hrvatska državna samouprava
Vas poziva
da svojom nazočnošću uveličate

Svečanu predaju sportskog terena i
otvorenje 2015./2016.
školske godine Hrvatskog vrtića,
osnovne škole i učeničkog doma
Santovo.

VRIJEME PRIREDBE

31. kolovoza 2015. godine
s početkom u 17.00 sati

MJESTO PRIREDBE

Osnovna škola i Dom kulture

U spomen

**MILOŠ PIJUKOVIĆ
(1958. – 2015.)**

Nakon teške bolesti u 56. godini života, 11. kolovoza 2015., preminuo je Miloš Pijuković, nastavnik hrvatskoga jezika, predsjednik čikerijske Hrvatske samouprave od njezina utemeljenja, osnivač i voditelj KUD-a „Rokoko“. Početkom devedesetih u jednom mandatu obnašao je dužnost načelnika sela Čikerije, a sredinom devedesetih bio je i članom Skupštine Hrvatske državne samouprave te Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Rođen je u Aljmašu 1958., a osnovnu je školu završio u Čikeriji. Diplomom vrtlarstva stekao je u Baji, nastavničku diplomu na Visokoj nastavničkoj školi u Pečuhu, a fakultetsku spremu na sveučilištu ELTE u Budimpešti. Kao utemeljitelj, od 1983. godine bio je na čelu plesnog ansambla „Rokoko“, koji je lani povodom obilježavanja 30. obljetnice utemeljenja i postojanja primio priznanje za narodnosti Bačko-kiškunske županije. „Naš Miloš“, kako su ga zvali njegovi suseljani i sunarodnjaci, zaslužan je za očuvanje i njegovanje tradicijske kulture bunjevačkih Hrvata u Čikeriji. Jedan je od najzaslužnijih za osmišljavanje seoskoga grba s tronacionalnim simbolima, nadalje za pokretanje tradicijske priredbe „Dužijanca“, a nijedno bunjevačko prelo nije prošlo bez njegovog zalaganja. Svojim osobnim primjerom poticao je i druge na očuvanje zavičajne kulture, običaja i narodne nošnje koju je i sam nosio u tim svečanim prigodama.

Posljednji ispraćaj Miloša Pijukovića bio je 17. kolovoza. Nakon mise zadušnice u župnoj crkvi, posljednji ispraćaj, kojemu je uz njegove najbliže i rodbinu nazočilo mnoštvo kolega, bivših učenika, prijatelja i poštovatelja, bio je na mjesnome groblju. Od njega su se oprostili kolege iz KUD-a, škole, Seoske i mjesnih narodnosnih samouprava, a članovi KUD-a „Rokoko“ ispratili su ga u izvornoj narodnoj nošnji. Nakon oproštajnih riječi i obreda koji je predvodio čikerijski župnik Csaba Sálek, položen je na vječno počivalište uza bunjevačke melodije koje je na harmonici izveo njegov prijatelj Antuš Vizin.

Miloš Pijuković svojim nesebičnim radom za bunjevačkohrvatsku, ali i cjelokupnu mjesnu zajednicu, zadužio je svoje suseljane i sunarodnjake koji ga neće nikada zaboraviti. Vječna mu slava i hvala. Počivao u miru Božjem.

Stipan Balatinac